

KEDVES LÁTOGATÓINK!

SZERETETTEL KÖSZÖNTJÜK ÖNÖKET
BODASZŐLŐI
ERDEI ÉRTÉK KAPUNKBAN!

A magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény (hungarikumtörvény) szerinti nemzeti értékmozgalom eredményeiből szeretnénk most Önöknek egy színes képet adni.

A 30 nemzeti értéket felsorakoztató tárlatunkban bepillantást adunk a magyar nemzeti értékpiramis 8 szakterületi kategóriájában található nemzeti kincseinkre. Helyi vonatkozású büszkeségeink mellett természetesen más irányokba is kitekintünk, érintve egyéb térségek értékeit is.

Célunk az, hogy ezzel a nemzeti érték alapú molinósorral - valamennyi ide látogató érdeklődő élmény-és tudáskincsét bővítve - mutassuk meg a magyar nemzeti értéktér rendkívüli sokszínűségét.

Nemzeti értékeinkkel ugyanis a magyarság “szép arcának” megmutatása a cél.

A nemzeti érték egy megalkuvás nélküli minőség, az a bizonyos magyar magyar gényuszból fakadó erő, amelyet világszinten is ismernek és elismernek.

Köszönjük megtisztelő figyelmüket, és bízunk abban, hogy sikerült Önöket elgondolkodtatva, élményszerű rálátást nyújtani nemzetünk kincseinek végtelenül széles horizontjára.

Amennyiben felkeltette érdeklődésüket ez a világ, kíváncsiak a hungarikumtörvény eredményeire és a nemzeti értékmozgalomba való bekapcsolódás mikéntjére, a Hungarikum Főosztály alábbi weboldalán tájékozódhatnak: www.hungarikum.hu

AGRÁRMINISZTERIUM

Tájékoztató projektelemünk az Agrárminisztérium Hungarikum Főosztályának támogatásával készült a Hung-2024 kódjelű pályázatban.

GYÖNGYVIRÁGOS TÖLGYES

Szakterületi kategória:
Természeti környezet

A védett terület a Peres erdészkerület, 086/14 helyrajzi számú erdő Hajdúböszörmény 35D és 36C üzemtervi azonosítójú erdőrészeit foglalja magába. A terület 1981 óta védelem alatt áll, jelenleg Hajdúböszörmény város 3/1996. (I.25) önk. számú határozata alapján helyi jelentőségű védelmet élvez. Emellett a részletek átfedésben vannak a HUN 20033 kódú Debrecen-Hajdúböszörményi tölgyesek elnevezésű, kiemelt jelentőségű természet megőrzési NATURA 2000-es területtel.

Az erdőtömböt két részre választja az erdőtagok között mesterséges folyosót létrehozó, Hajdúhadház felől érkező, - szocialista időkben Barátság névre keresztelt - gázvezeték kitisztított pásztája. A két részlet teljes területe 12,7 ha. A védett terület a Dél-Nyírség kistáj nyugati szélén helyezkedik el. A felszínen jelentős kiemelkedések nem találhatók, hanem egységesen sík. Természeti vízfolyások nincsenek, kisebb mélyedésekben időszakosan felgyűlő szemisztatikus vízfoltok lehetnek. Itt a talaj fizikai félesége homok, a talajtípus rozsdabarna erdőtalaj, vízhatástól független hidrológiai állapotú.

A termőréteg mély-közepesen mély. A védett erdő a környező területen egykoron oly jellemző, de sajnos mára már igen ritkán fellelhető társulásról, a homoki gyöngyvirágos tölgyesről (*Convallario Quercetum roboris*) kapta a nevét. A társulás neve is mutatja, hogy a két jellemző növényfaja a kocsányos tölgy és a gyöngyvirág. Állományalkotó, fő fafaj a kocsányos tölgy. A tölgyes koros, közel 100 év a fák átlagkora, az akácok is 65-70 évesek. A cserjeszint gazdag, változatos. Egybibés galagonya, kökény, veresgyűrű som, mogyoró és fagyal olykor összefüggő állomány alkotja. Az 1996. évi LIII Törvény szerint: „egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.” Az MSZ 20381 szabványleírás szerint a védett területen biológiai egyedi tájértéket találhatunk. Ezt alkotják a koros, őshonos kocsányos tölgyek, és az általuk létrehozott természetszerű állomány, biotóp, ami számos védett, fajnak nyújt élő- és szaporodó helyet. A helyi védett terület gondozását, az erdőrész tisztítását a Zöld Kör szervezésében évről-évre önkéntesek végzik.

Hajdúböszörmény településszerkezete

Hajdúböszörmény egyike azon európai városoknak, amelyek egyik legféltettebb kincse maga a település körkörös településszerkezete. A körgyűrűs sugaras irány klasszikus példája az ólaskertes, két beltelkes településnek. Ebben a térben elkülönült egymástól a lakóház és a gazdasági tevékenység színtere, az úgynevezett kert vagy ólaskert. Ennek katonai-védelmi és gazdasági okai egyaránt voltak. A város jól felismerhetően három részre tagolódik, mértani középpontjában álló erődített templomot a sűrűn beépített belső városmag vette körül, amelyet ugyancsak körkörösén a gazdasági kertek öveztek. A belső városmagban álló lakóházak mindegyikéhez egy-egy kert tartozott, amely a gazdasági tevékenység végzésének a színtere is volt. Itt tartották a nagy jószágokat és a gazdasági terményeket, s itt volt az ezzel kapcsolatos munkavégzés színtere is. E településszerkezet alapjait az ide települő hajdú vitézek megörökölték (1609), de azon – elsősorban védelmi szempontok miatt – célszerű változtatásokat hajtottak végre. A belső városmagot árokkal és palánkkal megerősítették, amelynek karbantartására különös gondot fordítottak. A városból kivezető utak végén lévő négy kaput ugyancsak megerősítették. A hajdúgazdaság a belső telek, a kert és a határbeli tartozékok hármasságán alapult, amely hármasságon belül a belső telek birtoklásának jogilag is különös jelentősége volt.

A XVIII. században párhuzamosan a Hajdúság katonai szerepének megszűnésével és az ország török uralom alóli felszabadulásával, a településszerkezet is módosult. Az árok mentén a belváros és a kertség közötti övezetben, az árok felszámolásával párhuzamosan jött létre az „árokalja” a maga szűk telkeivel és zsúfolt beépítésével. Az egykori árok vonalvezetését a mai „kiskörút” jelzi. A kertségi övezet is lassú benépesülésnek indult. A népesség növekedésével párhuzamosan egy-egy kerten lassanként több lakóház is épült, amelynek építészeti feltárását, megközelíthetőségét a zsákutca egy sajátos formája, az úgynevezett „zug” tette lehetővé. Ezek egy része utcává fejlődött, más része viszont mai is a településszerkezet egykori változásának megkövült tanúja. A kertek gazdasági szerepét a XIX. században fokozatosan a határbeli tanyák vették át, amelyek ily módon szervesen illeszkedtek a város településszerkezetéhez. A tanyaépületek többsége egy városbeli ház tartozéka volt.

A várost átszelő négy út találkozásánál jött létre az egykori piac, ma Bocskai tér, mely Közép-kelet Európa egyik legegységesebb főtere, ahol több meghatározó épület is található, pl. a Városháza, a Hajdúkerület Székháza, amely ma a Hajdúsági Múzeumnak ad otthont, etc). E különleges érték a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár megbecsült eleme.

www.hbmo.hu/ertektar

Hajdúböszörményi bronzkincs

(A Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár eleme)

Az 1858-ban előkerült bronzkori leletegyüttest a régészeti szakirodalom „Böszörményi kincsként” tartja számon. A lelet az ún. Csege halom közelében került elő, amely ma Debrecen-Józsa közelében lévő Szentgyörgypusztá és a zeleméri földrész határában van. Eredetileg 20 bronzkardból, 6 nagy bronzedényből, 2 bronzsisakból, 1 bronzcsészéből állt. Ma 10 kard, 1 bronzveder, 1 bronzcsésze, 1 sisak, 2 kétfülű bronzbogrács, 4 bronz vödör fül, 3 kardtöredék a Nemzeti Múzeum gyűjteményében található, és 5 kard a Debreceni Református Kollégium tulajdonában van. A kincsegyüttes minden olyan tárgyat tartalmazott, amelyet presztizstárgynak, méltóságjelzőnek tartottak. Így védő és támadó fegyverek vannak benne és egy lakomázó készlet darabjai. A „Böszörményi kincs” névadója lett annak a kincshorizontnak, amelyhez tartozó leletek a „Böszörményi kinccsel” azonos időben kerültek földbe Közép-Európában.

www.hbmo.hu/ertektar

A zeleméri földvár

A zeleméri földvár a térség eddig ismert egyetlen bronzkori erődítése. A Tóció-völgyben kialakult késő bronzkori településhálózat központi eleme. A földvár a Tóció mentén található. Az őskori erődítést jól védhető helyen alakították ki. A sáncokat úgy képezték ki, hogy felhasználják a természet nyújtotta alakulatokat. A földvárat észak és kelet irányból folyóvölgy szegélyezte, csak a nyugati sánc nézett nyitott terepre. A földvár északi sánca 276 m, keleti sánca 385 m, nyugati sánca 301 m hosszú, a sáncok egy 6,5 hektár nagyságú területet határolnak le.

A földvár területét évszázadok óta folyamatosan művelik, így ma erősen erodált állapotában van.

A földvár topográfiai elhelyezkedésétől 2200 méterre nyugatra található a Csege-halom, amelynek közelében került elő az egyedülálló „Böszörményi kincs”. A bronzkori lelőhelyek ilyen jellegű koncentrációja alapján nem zárható ki, hogy Zelemér területén jelentős központ volt.

A nemzeti érték a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár megbecsült eleme.

Hajdúhét

Vármegyei érték

Az 1937-ben megrendezett Hajdúhét az ún. öreg hajdúvárosok olyan kulturális, gazdasági megmozdulása volt, amely méreteivel, hatásaival és szervezettségével országos visszhangot váltott ki.

A nagyszabású rendezvény megálmodója Csiha Antal gimnáziumi tanár egykor a Hajdúság nagy seregszemléjének szánta ezt az eseményt. Számítása a gondos és körültekintő szervezésnek köszönhetően beigazolódott. Az 1937. szeptember 5. és szeptember 12. között megrendezett Hajdúhét országra szóló programmá nőtte ki magát. Ezt a rendezvényt Darányi Kálmán miniszterelnök nyitotta meg.

Hajdúböszörmény városa 1994-ben “felélesztette” a régi hagyományt, amely a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba történő beemelésékor, 2015-ben 23. , 2022-ben pedig a 27. alkalommal került megrendezésre.

Forrás: hbmo.hu/ertektar

BALTAZÁR KÚRIA (KASTÉLY)

A Baltazár kúria (kastély) dr. Baltazár Dezső (1871-1936) református püspök kúriájaként nemzeti történelmünk fontos eseményeinek patinás helyszíne is volt a XX. század elején. A lenyűgöző szépségű természeti környezet rejtekében sokat látott, hallott épület falai igazi menedékül, pihenőhelyül szolgáltak az elesetteket, rászorulókat támogató tiszta szívű, bölcs püspök és családja számára. Az történelmi miliőt átérző ide látogatók szívét, elméjét még ma is elvarázsolja ez a hely. Az épület központi része U Szabó János országgyűlési képviselő, Hajdúböszörmény egyik legmódosabb birtokosának tanyájaként épült fel a XIX. század utolsó harmadában. A tanya körüli ma is működő majorság ugyancsak ekkor épülhetett. Az épület és a birtok házassága révén került a püspök tulajdonába még 1900 előtt neje, U Szabó Izabella nászajándékaként.

A kései historizáló stílusú, hátsó homlokzatán szecessziós jegyekkel gazdagított kúriát a ma megcsodálható formában már Baltazár püspök építtette a I. világháború előtt. Két szárnyal toldotta meg a kúria jellegű tanya épületét és kialakította a csodás parkot. Ezzel egy polgári igényű épület és környezet született, amely a teljes életet kiszolgálta a gazdasági és pihenési funkciókat ötvözve. A kibővített kúria ünnepélyes felavatására csak később, azaz 1925. augusztus 29-én került sor.

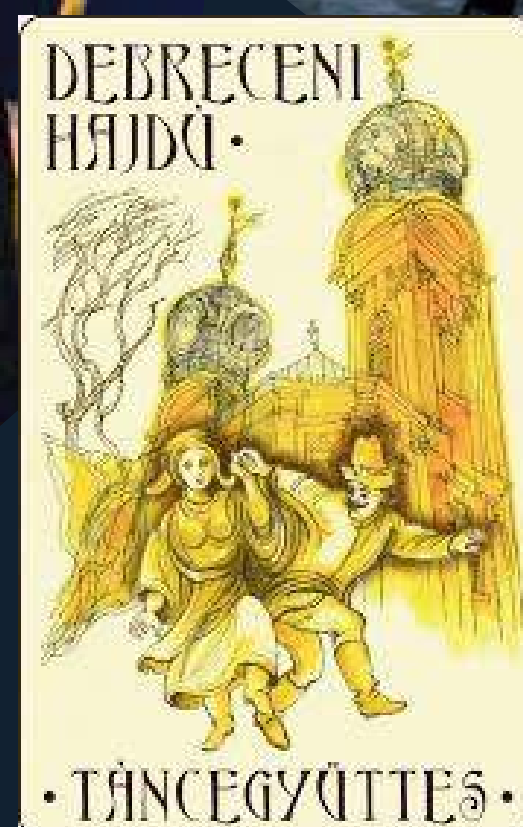
Az épület szerencsésen elkerülte az államosítást Baltazár Lászlóné és Dr. Koncsek Béláné tulajdonában maradván. Sajnos az idő vasfoga egyre többet és többet rombolt állagán, s noha akkor még a Baltazár család tulajdonában volt, az 1980-as évek elejére már lakhatatlanná vált. 1982-ben vásárolta meg a birtokot és a kastélyt az a Barabás család, amelynek tagjai gondos gazdának bizonyultak. Nekik köszönhető ugyanis a kastély 1982-86 közötti elsődleges felújítása, állagmegóvása és az elhasználódó tetőszerkezetet megjavítása. A birtok és a Baltazár kastély-kúria kizárólagos tulajdonjogát a mai tulajdonos a Jóisten kegyelméből 2016-ban szerezte meg és mindmáig ő birtokolja e sokat látott, patinás épületet, amelyet teljes egészében, kívül-belül korhű módon, rendkívüli odafigyeléssel újított fel. Még az eredeti bútorok egy részét is sikerült megszerezni és az egész berendezés a múlt századi polgári miliőt tükrözi.

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI
ÉRTÉKTÁR

A Hajdú-Bihar Vármegyei
Értéktár megbecsült eleme

www.hbmo.hu/ertektar

A DEBRECENI HAJDÚ TÁNCEGYÜTTES MUNKÁSSÁGA

Nemzeti érték legmagasabb szintje: Vármegyei érték

Besorolás helye: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár

Szakterületi kategória: Kulturális örökség

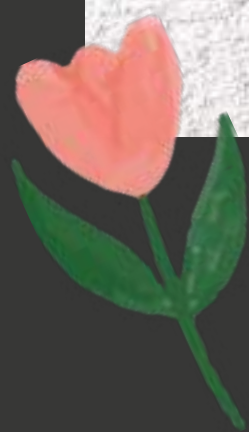

Az 1953-ban alakult *Debreceni Hajdú Táncegyüttes* országosan is kimagasló folyamatossággal, magas színvonalon látja el felvállalt művészeti és közművelődési feladatait. A legrangosabb szakmai megmérettetésen, a néptáncegyüttesek minősítő rendszerében valamennyi generáció minden alkalommal a legmagasabb, *Arany I.* illetve „*Kiválóan minősült együttes*” fokozatra érdemesült eddig.

A Debreceni Hajdú Táncegyüttes arculata sokszínű: jelenleg több mint 400 főt tudhatnak tagjaik sorában az óvodás kortól a kezdő felnőtt csoporton át a szenior korosztályig. Nyílt programjaik minden generációt elérnek, Debrecen Városa és a vármegye rendezvényein rendszeresen szerepelnek. Saját fesztiválokat is szerveznek, mint a Szomszédolás Országos Gyermekek és Ifjúsági Néptáncfesztivál, a Hajdú-Bihar Megyei Gyermekek- és Ifjúsági Néptánc Fórum. Felvállalt küldetésük szűkebb páttriájuk, a Hajdúság és Hortobágy hagyományainak megismerése és megismertetése. Ennek szellemében szervezik 2006 óta az Országos Pásztortánc Versenyt és Pásztor Bált a Hortobágyon. Kulturális missziójuk a határon túli magyarság segítése, legfrissebb ilyen kapcsolatuk a Fekete-Körös völgyi szórvány magyarsággal épült ki. Felkérésükre rekonstruálták és visszatanítják táncaikat, ezzel is támogatva identitásuk megőrzését. Repertoárjukban megtalálhatók az egész magyar nyelvterület táncai, szokásai autentikus és tematikus színpadi megformálásban. Értékteremtő munkásságuk elismeréseként 2017-ben a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba is megtisztelő besorolást nyertek. A 2023-ban 70. éves Hajdú Táncegyüttes zászlóshajó szerepet vállalt a debreceni és vármegyei vonatkozású nemzeti értékek népszerűsítésében is. (Bővebben: hajdufolk.hu)

CSIKÓBŐRÖS

KULACS

• VÁRMEGYEI ÉRTÉK

A csikóbőrös kulacs a magyar népművészet egyik legemblemikusabb tárgya, amelynek elkészítése több szakma együttműködését követeli meg (csutorások, esztergályosok, szíjgyártók). A fában tartott italok hagyománya valószínűleg a középkorra nyúlik vissza. A kulacsot azért vonták be bőrrel, hogy tovább megtartsa a bele töltött ital hűvösségét. A csikóbőrös kulacs érdekessége, hogy míg a többi pásztorművészeti tárgyat maguk a pásztorok is elkészítették, addig a kulacsokat mindig mesteremberektől rendelték. A mivesebb, díszesebb darabokat legtöbbször a gazda rendelte a számadója számára, vagy a város készíttetett egyet-egyet a számadói részére. Debrecenben a szíjgyártók készítették a gyakran mives szironyozással, vágott sallangokkal díszített kulacsokat. A különleges darabokhoz pávatollat is felhasználtak.

A csikóbőrös kulacs népszerűségéhez legjobban Csokonai Vitéz Mihály járult hozzá, aki külön verset szentelt „élete párjának”:

„Drága kincsem, galambocskám, Csikóbőrös kulacsocskám...”

A nemzeti érték besorolásának helye: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Szakterületi kategória: Kulturális örökség

Bocskai István Bécsben található koronájának egyetlen, hiteles hajdúnánási másolata

Vármegyei érték, Települési érték

Besorolás helye:

Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Hajdúnánási Települési Értéktár

Szakterületi kategória: Kulturális
örökség

Bocskai István magyarországi katonai sikereiért 1605. november 11-12-én a török szultántól színarany koronát kapott, amellyel Magyarország királyi méltóságának ismerték el. Ezt a koronát azonban Bocskai soha nem tekintette a Szent Koronával azonos értékűnek, így királynak sem tartotta magát. A korona Bocskai haláláig (1606. december végéig) Kassán volt, a fejedelmi udvarban. Ezt követően Homonnai Drugeth Bálinthoz, a hajdú hadak főkapitányához került, akit Bocskai egyébként utódjául jelölt ki. A korona a magyar országgyűlés fennhatósága alá került, amely 1610 tavaszán kiszolgáltatta a magyar királynak, egyben osztrák császárnak. Azóta a korona nem hagyta el egyetlen pillanatra sem

az egykori osztrák császári kincstárat. Hazahozatalát először a hajdúk kezdeményezték. Trianon után került ismét az érdeklődés középpontjába, amikor a románok igényelték, hogy az ezzel történő koronázással legalizálják hatalmukat Erdély felett.

A magyar kormány soha nem mondott le erről a műkincsről, a hajdúk pedig az egész országra kiterjedő mozgalmat indítottak hazahozatalára. Sikertelenül. Legutóbb a Bocskai-szabadságharc 400. évfordulójának keretében került ismét szóba a korona hazahozatala, legalább egy kiállításra.

A korona visszaszerzésének kudarcai miatt a helyismereti gyűjteményt kezelő akkori szakemberek elhatározták, hogy elkészítik a korona hasonmását. A hasonmás az eredetivel megegyező méretű lett. A munka 2014 január első napjaiban kezdődött, és a korona fél év múltán foglalta el helyét a múzeum előcsarnokának üvegbúrája alatt. Készítői: Nagy Ágnes, Molnár Andrásné, Domán László, Buczkó József. A korona anyaga aranyozott plasztik, a rajta lévő ékkövek féldrágakövek és díszkövek, valamint tenyészített gyöngyök, amelyeket négy, drágakövekkel kereskedő cég biztosított támogatásként.

Mivel az eredeti műtárgy egyetlen győztes szabadságharcunk szimbóluma, és egyben a hajdúk szabadságküzdelseinek jelképe is, amíg az eredeti műtárgy haza nem kerül, készítői ezzel szeretnék érzékelteni a korona jelentőségét. Céljuk, hogy a városban jelen legyen minden olyan eseményen, ahol a hajdú múltáról van szó, ezzel is erősítve a hajdú identitást.

DEBRECENI

gyöngyös-bogláros PÁRTA

HAJDÚ-BIHAR
VÁRMEGYEI
KULTURÁLIS
ÉRTÉK

A magyar női viseletek legékeesebb, kifejezetten díszítő funkciót ellátó fejfedője a párt, amelynek ősiségét már honfoglalás kori leletek is bizonyítják. A pártát idősebb és fiatalabb hölgyek egyaránt viselték, de a XVII. századtól elsősorban az eladó sorban levő fiatal leányok legfontosabb ékességének számított, a tisztaság, szüziesség és ártatlanság jelképeként.

Házasságkötés után féltve őrzött darab maradt, illetve a lánygyermeknek ajándékozták. A párt tájegységenként más-más formájú, színösszeállítású és alakú lehetett. Az egyébként más alföldi városokéhoz erősen hasonlító, azzal formailag és színösszeállításban szinte egyező debreceni női viseletnek egyetlen kiemelkedő eleme, a gyöngyös-bogláros párt, amelyhez hasonlóval nem találkozunk más régiókban.

A korai időszakban a párt díszítményei a bronzból vagy ezüstlemezből készített áttört mintájú veretek, korongok voltak. később a XVI. századtól fémdrótos díszítés előzte meg a XVII. században megjelenő gyöngy díszítést. Ezt igazolja a XVII. század végére datált temető feltárásból előkerült Dobozi Sára pártája, ami a levéltári adatok mellett tárgyi bizonyítéka annak, hogy Debrecenben is viselték. A debreceni leányok még a XIX. század közepén is ezt a fejviseletet hordták férjhezmenetelükkor, amint azt a Gondy és Egey fényírda felvételei tanúsítják.

A hajdan országosan elterjedt leány viseletdarab még napjainkban is használatos Kalotaszegen, ahol a református vallású településeken a leányok a konfirmáció után, az első úrvacsoravételkor viselhetik először, amely egyben a felnőtté válásuk jelképe.

HELYI ÉRTÉK

A gégényi REFORMÁTUS TEMPLOM

Gégény község régi, középkori eredetű templomát 1903-ban bontották le, mivel az már kicsinek bizonyult a növekvő gyülekezet számára. Szűk Endre lelkipásztorsága idején jött létre a templomépítési alap, s utódja Vas Mihály idejében érkezett el a rég várt pillanat, amikor új templomban gyűlhetett össze Gégény népe az Istent dicsőíteni. Az új templom a szárazmalom helyére, a főutca tengelyébe épült. Falainak építésében felhasználták a régi templom anyagát is. Tervezője Katona György sárospataki mérnök volt. A templom észak-déli tengelyben épült, a déli homlokzat előtti torony 30 méter magas, az északi vége a nyolcszög három oldalával záródik. A gégényi Református templom belső terében két karzat, egy nagy szószék, és mintegy 300 ülőhely található. 1903-ban egy 197 kg-os harangot készíttetett a gyülekezet Sopronban, Seltenhofer Frigyes műhelyében, Nyakas Miklós emlékére. Szintén 1903-ban készült el egy 403 kg harang, amelyet később 1917-ben a császári és királyi hatóság elvitt. A második 411 kg-os nagyharangot Szlezák László öntötte Budapesten 1922-ben. Az orgona 1910-ben készült el Rieger Otto által. Az templomépítés 90. évfordulójára az épületet a gyülekezet 1993-1995 között felújította, de azóta már szintén komoly külső felújítás alá került, s gyönyörű és méltóságteljes pompával kiragyogva határozza meg a község arculatát a Polgármesteri Hivatallal szemközt.

A nemzeti értékké nyilvánítás kezdeményezője és a szakmai anyag összeállítója Kocsi Erika volt, aki Gégény iránti szeretete és ide vezető munkája során kereste meg Zakor Ildikó polgármester asszonyt 2016-ban, aki értékekre fogékony partnerként támogatta az ötletet, és létrehozta a besorolás alapjául szolgáló Gégényi Települési Értéktárat, amely azóta is működik.

A nemzeti érték szintje: Települési érték
Besorolás helye: Gégényi Települési Értéktár
Szakterületi kategória: Kulturális örökség

Mihalkó-féle hortobágyi pásztorkalap

Nemzeti érték legmagasabb szintje: Kiemelkedő nemzeti érték

Besorolás helye: Magyar Értéktár

Szakterületi kategória: Kulturális örökség

A Mihalkó-féle hortobágyi pásztorkalap merinói juh gyapjából megalkotott egyedi formájú pásztorkalap, amely a viselője foglalkozását is jelzi, azaz lehet csikóskalap, juhászkalap és gulyáskalap is, de gyűjtőnéven pásztorkalap. Emellett a pörgekalap, a bojtár és a kondáskalap is a Mihalkó műhely gazdag tárházának remekei, csakúgy, mint a különböző női divatkalapok és a betyárkalap, a Bocskai-kalap, a Kossuth-kalap, az Iparos-kalap, a Debreceni keménykalap, a Nyírségi kalap, a Matyó kalap, avagy az Újvárosi pásztorkalap, sőt a Kun süveg és a Kunsági csikós és juhász kalapok is. Magyarországon egyedülálló módon kizárólag a „generációs örökségként” óvott és életben tartott, valódi nemzeti kincsünként – csakis a Mihalkó család által immár a hatodik, sőt, Mihalkó Gyula lánya Emese és férje révén a hetedik generáció nyomvonalán készített – nemzeti örökség a hazai tájkarakterisztika speciális emblémájaként. A magyar nemzeti múlt valamennyi értékes és jellegzetes kalaptípusa ma már, sőt évszázadok óta a Mihalkó kalapkészítő család „remekbeszabott” darabjainak tárházából került és kerül ki.

A Mihalkó-féle hortobágyi pásztorkalap kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánítása is Kocsi Erika szakmai munkájának segítségével valósult meg.

Bővebben: hungarikum.hu, hungaroptimum.com

Legmagasabb szintű fellelhetősége:
Hungarikumok Gyűjteménye

Szakterületi kategória:
Természeti környezet

Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai

A földrajzilag összefüggő egységet alkotó karszton jelenleg 712 változatos képződésű barlang ismert, amelyek közül 273 nyílik a magyar állam területéről. Leghíresebb barlangja a Baradla-Domica barlangrendszer, amelynek összhosszúsága 25 km. Jelentős a térség biológiai, geológiai, őslénytani és régészeti értéke is: a védelem alatt álló felszín alatti világ több, mint 500 barlanglakó és barlangkedvelő állatfaj számára nyújt életteret.

Az érték az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által nyilvántartott világörökség listán szerepel. A Hungarikum törvény erre vonatkozó III. 12. § (2) pontja alapján ezen érték úgynevezett "törvény általi hungarikumként" került be a Hungarikumok Gyűjteményébe.

Források:hungarikum.hu
anp.nemzetipark.gov.hu/vilagorokseg

HORTOBÁGYI NEMZETI PARK

A PUSZTA

„Végtelen tág Puszta
nemzetünk ősútja,
szívnyitó nagyura,
néplelkünk kapuja.”

Kocsi Erika

Az érték az *Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO)* által nyilvántartott világörökség listán szerepel. A *hungarikum-törvény* erre vonatkozó III. 12. § (2) pontja alapján ezen érték úgynevezett "törvény általi hungarikumként" került be a *Hungarikumok Gyűjteményébe*.

HUNGARIKUM

A nemzeti érték szintje: Hungarikum
Besorolás helye: Hungarikumok Gyűjteménye
Szakterületi kategória: Kulturális örökség

A történelem korai időszakától folyamatosan megtelepedő nomád népek és a honfoglalás utáni pásztorközösségek hagyományos földhasználata az ember és a természet harmonikus együttélésének kiemelkedő példája, amelynek ékessége a *Hortobágy*. Európa legnagyobb összefüggő füves pusztája nem az erdők kiirtásával keletkezett, hanem a pásztorközösségek munkája révén, amely azóta is képes megőrizni a puszta biológiai sokféleségét.

Forrás: hungarikum.hu

HUNGARIKUM

PUSKÁS FERENC VILÁGSZINTEN ISMERT ÉS ELISMERT ÉLETMŰVE

"Puskás öcsi" életművét messze földön ismerik, hiszen maradandót alkotott nem csak a magyar válogatott, a legendás, olimpiai bajnok Aranycsapat kapitányaként, hanem a Real Madrid korszakos csillagaként is. Szinte minden kontinensen dolgozott, de mindig a hazáját képviselve. A zseniális játékosal több helyen egyenesen Magyarországot azonosítják, olyan fogalmakkal párosítva, mint a virtuozitás, a nagyvonalúság, a világsikerek, a jókedv, a népszerűség, a tehetség, a tökéletes szakmai tudás.

Személyiségét felesége, Puskás Ferencné visszaemlékezése is kedvesen jellemzi:

"Hogy mi fogott meg benne először? A vidámsága. Optimista volt, semmiből sem csinált problémát, szórta a tréfákat, hihetetlenül mulatságos és nagyon éles eszű fiú volt."

Puskás Ferenc életműve egyedülálló és világhírű, ezért méltán szerepel a Hungarikumok Gyűjteményében a Sport szakterületi kategóriában."

A Vizsolyi Biblia az első,
magyar nyelven
megszülető teljes
Szentírás-fordítás, amely
1590-ben Vizsolyban látott
napvilágot. Kulturális,
hitéleti és nyelvtörténeti
hatása felbecsülhetetlen.

HUNGARIKUM

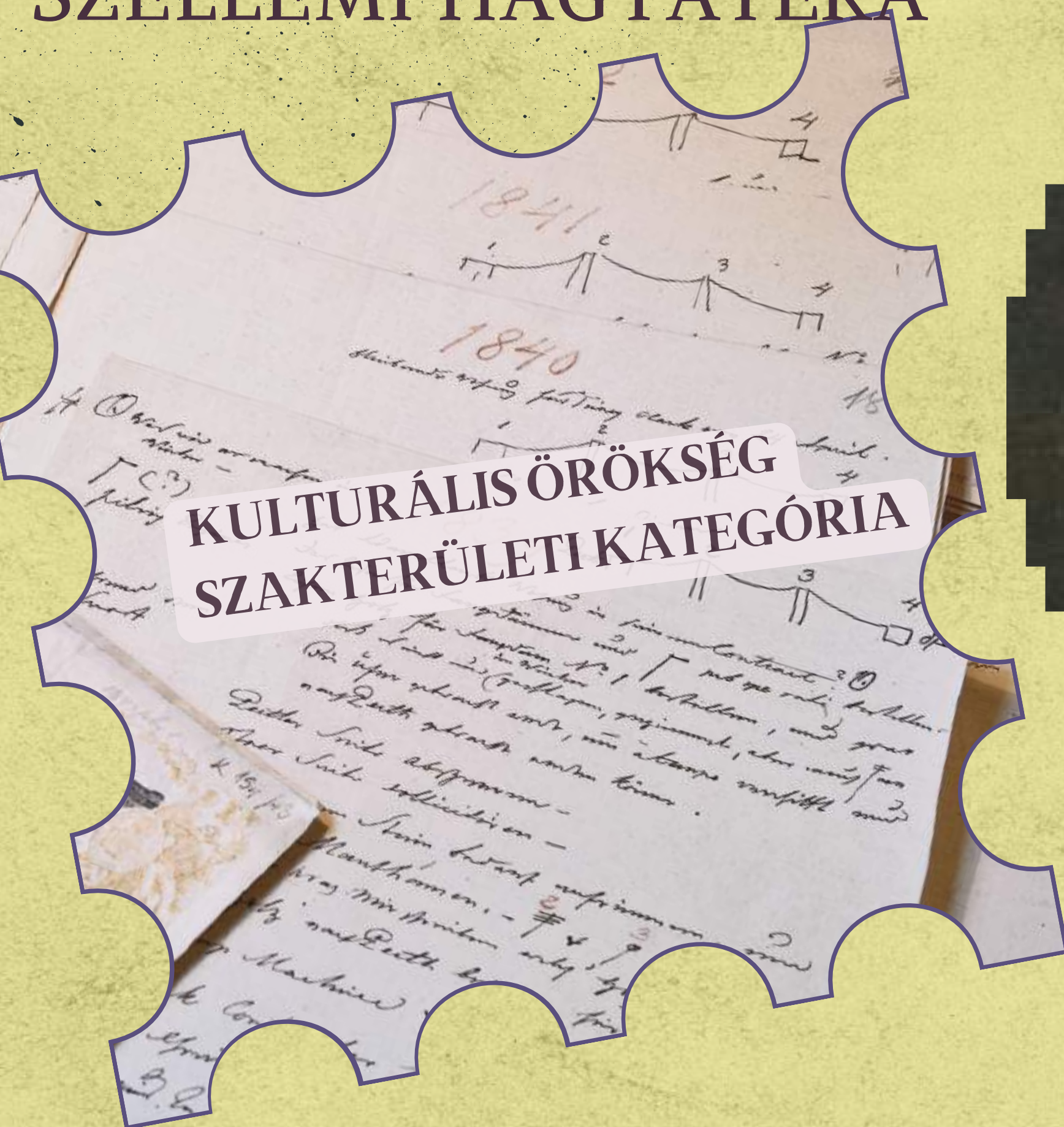
www.hungarikum.hu

Károli Gáspár nem csupán
fordítója, hanem egyben
gondozója, szerkesztője és
kiadója is volt ennek a
Bibliának. A Vizsolyi Biblia
nyelvezetében
nagymértékben hozzájárult a
magyar kultúra és nyelv
formálódásához,
alakításához, elterjedéséhez,
fejlődéséhez. Továbbá mind
szellemiségében, mind
tárgyként egy biztos és
értékes pontja a magyar
nemzet történelmének.

**Vizsolyi
Biblia**

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN SZELLEMI HAGYATÉKA

HUNGARIKUM

Gróf Széchenyi Istvánt (1791–1860) példamutató hazaszeretete, a haladásba vetett hite, áldozatkészsége, akaratereje, s nem utolsósorban gyakorlati alkotásai a magyar történelem egyik legnagyobb személyiségévé avatták. Igazi államférfi volt, aki a külhoni és a hazai közállapotok közötti gazdasági és kulturális különbségeket elemezve ráébredt, hogy a külföldön már működő és bevált közintézmények hazai életre hívásán kell munkálkodnia. Már 1822-ben meghonosította angliai mintára Pesten a lóversenyeket, és 1825-ben létrehozta az Első Lótenyésztő Egyesületet, majd anyagi felajánlásával lerakta a Magyar Tudományos Akadémia alapjait. Ugyancsak angol mintára 1827-ben Pesten megalapította a Nemzeti Kaszinót megfelelő színteret biztosítva ezzel a hazai arisztokrácia társas életének. 1830-ban megjelent Hitel című munkája, amelyben Magyarország polgári átalakulásának gazdasági-társadalmi programját foglalta össze.

Részt vett a Kereskedelmi Bank alapításában, királyi biztosként irányította az Al-Duna szabályozásának hatalmas munkáját. Nevéhez fűződik 1840-es években a Tisza-szabályozás megindítása, a balatoni gőzhajózás életre hívása és nem utolsósorban a Lánchíd megépítése.

ALFÖLDI KAMILLAVIRÁGZAT

Magyarországon a kamillát mint gyógynövényt először Méliusz Juhász Péter debreceni professzor említi meg az 1578-ban Kolozsvárott kiadott Herbárium című könyvében.

A kamillát görcsoldó, epehajtó hatású növényként jellemzi. A népi gyógyászatban viszont ennél korábban, több évszázaddal ezelőtt felismerték a kamilla jótékony, gyógyító erejét. Hazánk egész területén vadon terem, jelentős termőállománya az alföldi szikes területeken van, tömegesen megtalálható a Tiszavidék szikes, vízállotta talaján, az úgynevezett szikfoltokon.

(Forrás: hungarikum.hu)

Megtalálható:

Hungarikumok
Gyűjteménye

Szakterületi
kategória:

Agrár-és
élelmiszergazdaság

A Matyó népművészet – egy hagyományos közösség hímzéskultúrája

HUNGARIKUM

A XIX. század végén alakult ki a tarka, szabadrajzú, térkitöltő hímzés, amelyet lakástextileken, valamint vászon és bőr viseletükön egyaránt alkalmaznak. A számtalan motívum között legjellegzetesebb a matyó rózsza. A színes virágminta az önálló művészeti ággá váló bútorfestésben is főszerepet kap. A karakteres matyó népviseletet ma is szívesen felöltik a különböző helyi közösségek tagjai hagyományőrző és más ünnepi rendezvényeken.

Az érték az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által nyilvántartott, az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listáján szerepel. A Hungarikum törvény erre vonatkozó III. 12. § (2) pontja alapján ezen érték a Hungarikum Bizottság 2013. január 31-i döntésével a Hungarikumok Gyűjteményébe került, úgynevezett "törvény általi hungarikumként.

Klasszikus magyar nóta

Nemzeti azonosságunk része, ez a mi zenei anyanyelvünk és szervesen illeszkedik hagyományaink közé. A magyar nóta ritmusa egyfelől a táncból ered, onnan hozza magával az ősi, ösztönös mozdulatokat, amelyek egyesülnek nyelvünk tökéletes harmóniájával. A nóta nagy hatással volt a századforduló kulturális-, és társadalmi életére, hozzájárult ahhoz, hogy a magyar lassan és nagy biztossággal kiszorította az idegen szavakat az általános nyelvhasználatból. Napjainkban a hazánkba érkező külföldiek is szívesen hallgatják.

Forrás: hungarikum.hu

Megtalálható: Hungarikumok Gyűjteménye

Szakterületi kategória: Kulturális örökség

A legenda szerint a cukrászinas véletlenül porcukrot hintett a vajba só helyett. A mester, Dobos C. József (1847–1924) nem restellte megkóstolni az elegyet, és mivel finomnak találta, addig kísérletezett vele, míg megalkotta belőle a könnyű, csokoládépiskótás, karamelltetejű dobostortát. Ez forradalmi újdonságnak számított 1884-ben, mert addig súlyos, főzöttkrém-alapú, emeletes, díszes édességcsodákat készítettek.

A következő évben az Első Budapesti Országos Általános Kiállításon maga az uralkodói pár, Erzsébet és Ferenc József is elégedetten ízlelgette a dobostortát, és ez elindította európai karrierjét. Jégtömbök és különleges csomagolás védte a távoli nagyvárosokba indított szállítmányokat, amelyek a Kecskeméti utcai műhelyben készültek.

A receptet egészen 1906-ig féltve őrizte a névadó, aki a sok gyenge utánzat láttán átadta a titkot a Fővárosi Cukrász és Mézeskalácsos Ipartestületnek és visszavonult. Ezután a tagok szabadon készíthették az eredeti dobostortát, aminek 2017 óta miniszteri rendelet alapján a Magyar Élelmiszerkönyv határozza meg az összetételét és alakját. E szerint „kör alakú torta, amelyben öt egyenlő vastagságú doboslap között doboskrém található. A dobostorta tetejét az aranybarnára karamellizált cukorral készített dobostető alkotja.”

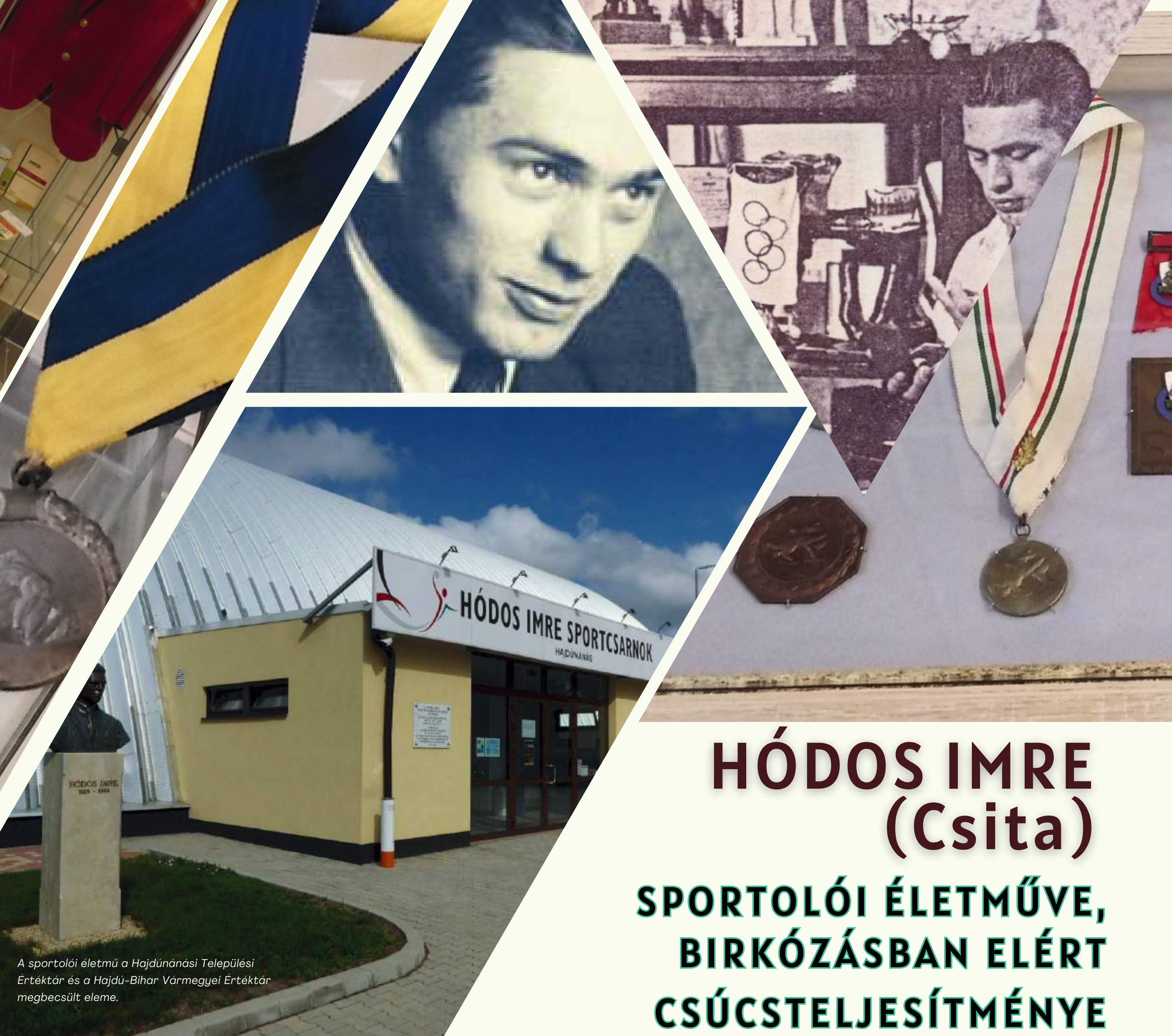
A magyar vízilabdázás

A Sport szakterületi kategória

kiemelkedő nemzeti értéke

Magyarország legeredményesebb csapatsportja a vízilabda. A sportág medencében űzött változata a XX. század első évtizedében terjedt el Magyarországon. A magyar vízilabda első aranykorszaka 1932-ra illetve 1936-ra tehető, amikor sikerült egy-egy aranyérmet hazahozni. A sporttörténelmet folytatva, az 1952-1958 közötti olimpiákat és Európa Bajnokságokat sorra nyerte a magyar válogatott. Az 56-os "melbourne-i vérfürdő" (Zádor Ervin szemöldökét repesztette fel egy könyökös) pedig az itthon levert forradalom szimbólumává vált. A magyar vízilabda által büszkén tarthatjuk magunkat igazi sportnemzetnek, hiszen a mai napig is kiemelkedik a sportteljesítményben.

A sportolói életmű a Hajdúnánási Települési Értéktár és a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár megbecsült eleme.

HÓDOS IMRE (Csita)

SPORTOLÓI ÉLETMŰVE, BIRKÓZÁSBAN ELÉRT CSÚCSTELJESÍTMÉNYE

*„Sem a gyepszéken, sem az iskolaudvaron nem voltam a legügyesebb vagy a legerősebb.
Tehát nincs a homlokunkra írva: mivé válhatunk.”*

Ez a – fiatalokat ösztönző – gondolat Hódos Imrétől (1928-1989) származik, akinek páratlan sportolói pályája mára helyi és vármegyei szinten is nemzeti érték.

Nevét viseli Debrecen impozáns sportcsarnoka, a Hódos Imre Rendezvénycsarnok, és szülővárosa, Hajdúnánás is az ő tiszteletére állította fel, majd róla nevezte el modern sportlétesítményét.

A hajdúnánási Hódos Imre a kötöttfogású birkózás légsúlyú kategóriájában ért el kiemelkedő eredményeket. Három olimpián képviselte a magyar színeket, és bajnoki címét az 1952. évi helsinki olimpián szerezte meg. Az azt követő, 1953-as nápolyi világbajnokságon ezüstérmet nyert.

Aktív sportolói pályafutását az 1960-as római olimpiai szereplés zárta, melyet követően edzőként folytatta munkáját: a fiataloknak is átadva tudását, s ezáltal újabb nemzedékeknek nyitva meg a sport útját.

Móricz Zsigmond

írói munkássága

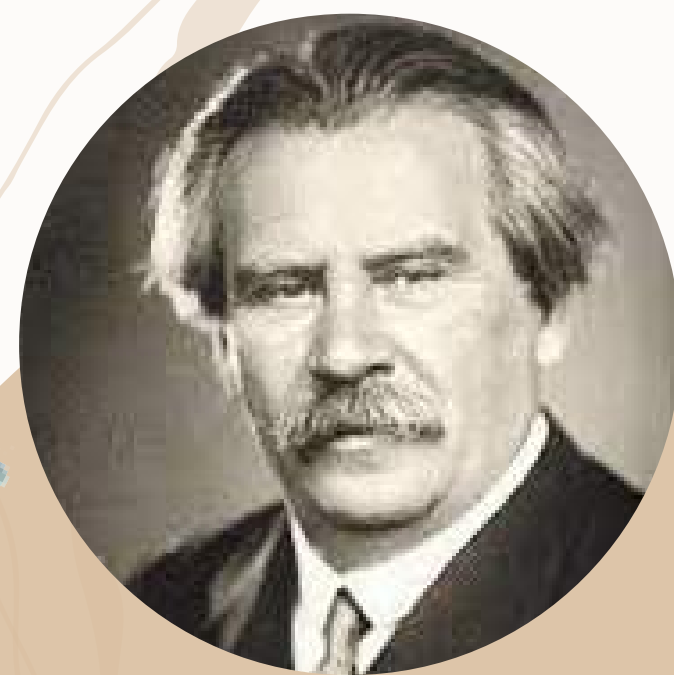
Móricz Zsigmond 1879-ben született Tiszacsécsén. Elemi iskolába 1886–87-ben Istvándiban, majd 1887–90-ben Prügyön járt. A kor szokásainak megfelelően középiskolai évei alatt Szakolyba ment legációba. Móricz Zsigmond később is gyakran visszalátogatott Szakolyba, majd a közeli Érpatakra. Később szakolyi emlékei alapján írja meg a Kivilágos kivirradtig című regényét.

Móricz Zsigmond és Nyíregyháza

Néhányszor korábban is átutazott már a városon, hosszabban csak 1924 decemberében időzött Nyíregyházán. Kicsit maga is meglepődve írt erről az első találkozásról: „Furcsa, hogy most vagyok először gyermekkorom fővárosában, Nyíregyházán.”

Természetesen nem véletlenül jött ekkor sem. Heltai Hugó színtársulata vendégszerepelt a városban, a Sári bíró bemutatására készültek, erre hívta meg az igazgató Móriczot, mégpedig úgy, hogy a darab színpadra állításában is legyen segítségükre. Csaknem egy hónapig tartózkodott ekkor Móricz Nyíregyházán. A Korona Szállóban lakott. Egyszer-kétszer átutazott Debrecenbe, s ismerkedett a város környékével is. Járt Nagyhalászbán és látogatást tett a Salamon-bokori iskolában. Erről írta Bokortanyán című riportját, amely Az Est 1924. december 21-i számában jelent meg. Ezen a napon volt a Sári bíró bemutatója is. A késői megismerkedés ellenére Móricz nagyon megszerette Nyíregyházát és ettől kezdve gyakran megfordult „gyermekkorá fővárosában”. 1928-ban Mikecz István alispán meghívására vendégeskedett a városban és a megyében (Nagykálló, Laskod, Szabolcs stb). Ekkor már nem a Koronában, hanem a Városháza vendégszobájában lakott. Ennek emlékét őrzi az épület falán, a bejárattól jobbra, az akkori vendégszoba ablaka alatt elhelyezett márványtábla is. Legközelebb 1930. február 1-jén már mint a Nyugat szerkesztője járt újra Nyíregyházán. Közismert, hogy mennyire a szíven viselte e folyóirat sorsát. Országjáró, előfizető-toborzó útjai során jutott el – Nagy Endre társaságában – Nyíregyházára is, ahol a Bessenyei Kör vendégeként a Kossuth Gimnázium dísztermében tartott előadást és olvasta fel a tiszazugi méregkeverő asszonyokról írt elbeszélését. A 30-as években még többször megfordult Nyíregyházán. Itt tartózkodásai közül az 1935-ös látogatása a legjelentősebb. Látszólag megint a színház vonzotta ide, ugyanis színésznő leánya, Lili és férje éppen a nyíregyházi színházban szerepeltek, s elsősorban őket akarta megnézni. A családi eseményen túl azonban sok minden másra is kiterjedt az író figyelme. Erről az útvjáról készült – de korábbi látogatásainak tapasztalatait is magába sűrítette – Nyíregyházi körkép című rádióelőadása, amelyet 1935. június 9-én olvasott fel, s amelynél bensőségebb vallomás aligha képzelhető el a szülőföldről. Nyíregyházi tapasztalatai azonban nem csak riportjaiban, hanem szépirodalmi műveiben is helyet kaptak. Eléggé közismert, hogy a Forró mezők, a Rokonok és a Betyár című regényeinek egyes motívumai bizonyíthatóan innen származnak. Az 50-es évektől kezdve a hivatalos megbecsülés íróink közül Móriczot tette az első helyre. Utcát már a 40-es évek második felében neveztek el róla, később azonban az ő nevét vette fel a Megyei Könyvtár, a szakszervezeti művelődési ház és a benne működő mozi, valamint a városi színház is. Ülő szobra (Kótai Nándor alkotása) először a város új lakónegyedének egy forgalmas terén, az un. Északi Alközpontban kapott helyet, néhány éve azonban a Tanárképző Főiskola parkjába került. 1977. szeptember 4-én Kő Pál egész alakos Móricz szobrát a Megyei Könyvtár előtt avatták fel, s a könyvtár lépcsőházában, az első emeleten is található egy érdekes Móricz-ábrázolás, Papi Lajos faszobrász alkotása (1975). A színház előcsarnokában egy kisméretű Móricz-mellszobor (Liskay-Kovács Zoltán műve, 1958) emlékeztet az intézmény névadójára.

(Forrás: www.szszbm-ertektar.hu/ertekek)

HARANGODI ERDÉSZETI ERDEI ISKOLA,

MINT A MAGYARORSZÁGI MINŐSÍTETT ERDÉSZETI ERDEI ISKOLÁK SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI MEGHATÁROZÓ KÉPVISELŐJE

Az erdőpedagógia metodikájában épít az aktív, cselekvő együttműködésre, a saját tapasztalatszerzésen alapuló tanulásszervezésre. Továbbá élménypedagógiai terepmódszereket alkalmaz, amelynek része a felfedező kísérlet, bemutatás, megfigyelés, vita, beszélgetés, kiselőadás, kérdve kifejtés, valamint a projekt módszer.

Az Erdészeti Erdei Iskola fő jellemzői: az erdészeti erdei iskola az erdei környezet adottságaira építő, erdőpedagógiát alkalmazó oktatási, ismeretterjesztési intézmény, melyet erdőgazdálkodó működtet. Az Erdészeti Erdei Iskola infrastrukturális és szervezeti háttérrel biztosít az erdőpedagógiai alapokon nyugvó oktató, nevelő tevékenységnek. Célja, hogy elősegítse az ifjúság és a felnőttek erdőbarát, környezettudatos magatartásának kialakulását, fejlődését. Feladata, hogy ráirányítsa a figyelmet a globális környezeti gondokra és javaslatokat nyújtson lokális megoldásokra. Az Erdészeti Erdei Iskolákban jellemzően erdőpedagógiai foglalkozások zajlanak, de a programokban helyt kaphatnak egyéb kulturális, sport és szabadidős foglalkozások is. A programok zömében az iskolai szorgalmi időszakban zajlanak, a tantervhez és tanrendhez kapcsolódóan. Az erdészeti erdei iskolákat általában óvodások és diákok látogatják, de a felnőtt résztvevők fogadására is mód van.

A HARANGODI ERDÉSZETI ERDEI ISKOLA a Nyírség szívében, Nyíregyházától 15 km-re található, Napkor község határában a Harangodi erdőben, amelyről a nevét is kapta. Az erdei iskola gyönyörű, csendes, természetes környezetben, mozaikos szerkezetű telepített erdőben várja egész évben a tanulásra, pihenésre vágyókat. Ezeken az erdős területeken professzionális, tervszerű erdő- és vadgazdálkodás folyik, kutatási programokkal kiegészülve (akácnemesítés, energia éy iparifa ültetvények). Az intézmény a nevelési-oktatási funkciói mellett közjóléti szerepet is betölt, vadászházként is működik, és a fenntartható vidékfejlesztés előremutató példájaként kíván szolgálni a térségben.

A Harangodi Erdei Iskolát a Napkori Erdőgazdák Szövetkezete hozta létre 2005-ben azzal a céllal, hogy megismertesse az oda látogatókkal a Napkoron élő embereket, hagyományait és a Harangodi erdőt a benne élő növény- és állatvilággal. Az Erdőgazdák közösen üzemeltetik az erdei iskolát a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumával.

Forrás: www.szszbm-ertektar.hu/ertekek

DEBRECENI KERÁMIA

A debreceni fazekasság írásos emlékei a XVI. század közepéig nyúlnak vissza. Első céhprivilegiumuk 1574-ből maradt fenn, amely a Kárpát-medence hasonló kiváltságleveleinek sorában a koraiak közé tartozik. Mindez annak bizonyítéka, hogy ekkor már jelentős számú fazekasmester dolgozott a városban. A mesterség alapanyagát jelentő agyag nem alkalmas arra, hogy belőle a mindennapok legmeghatározóbb edénytípusai, a főzőedények készüljenek, ezért a városban a XVII. századtól kezdődően a források más vidékről hozott fazekastermékeket is említene. A fennmaradt legrégibb edények a XVIII. század második feléből származnak és már a debreceni fazekas termékek kiforrottságát mutatják mind a formai sajátosságok, mind pedig a díszítés tekintetében.

A XIX. század pedig már a debreceni fazekasság virágkora volt. Ezekből az évtizedekből maradtak fenn a jellegzetes, nagyrészt a céhbe lépni szándékozó legények mesterségbeli tudását bizonyító céhremekek, amelyek bizony a debreceni fazekasok legnagyobb méretű és legdíszesebb edényei voltak. Ez a virágzás az 1870-es évekig tartott, amikor is szinte egyik pillanatról a másikra megszűnt a három és fél évszázados debreceni fazekasság.

A magyar népi kerámia történetében kiemelkedő jelentőségű a debreceni fazekasság, amely meghatározó hatással bírt arra az ún. közép-tiszai stíluscsoportra, amely a népi fazekasság egyik legszínvonalasabb csoportját képezi.

A kerámia készítőit mind a keleti, mind a nyugati kultúrákból érkező hatások jelentősen befolyásolták, ez a kerámiák formavilágában és díszítésükben egyaránt megfigyelhető.

Debrecenben néhány fazekas a XX. század utolsó negyedében felélesztette ezt a szép hagyományt. A debreceni kerámiák három eltérő stílusa különböztethető meg a világos színű – kisebb tárgyak, a vörös színű írókás tárgyak, illetve a zöld mázas domborműves alkotások típusaiban.

A HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR ELEME A
KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG SZAKTERÜLETI KATEGÓRIÁBAN

LÁNGOS

A lángos készítésének hagyománya szorosan összefügg a kenyérsütés tradíciójával. A lángos kezdetben a kenyértészta dagasztóteknőből kikapart maradékából, vagy a tészta lecsípett darabjából készült.

A lángost eleinte kemencében sütötték, majd zsírban, amit később az olaj váltott fel. A tökéletes lángos közepes vastagságú, nem túl olajos, belül puha, kívül roppanós.

Hagyományosan a lángost reszelt sajttal, tejföllel, ízlés szerint fokhagymával megkenve fogyasztják, mára az édes és sós feltétek legkülönbözőbb fajtáiból választhatunk. A kenyértészta szerte a világban sokféle helyi specialitásnak alapja, ezeknek az ételeknek nagy szerepe van a helyi ízek közvetítésében, fontos turisztikai szerepük mellett országimázs formáló jelentőségük is van. Mindennek jó példája a lángos, ami a kiváló hazai tejföllel kiegészülve igazi magyar specialitásnak számít.

Dr. Baltazár Dezső életműve

Dr. BALTAZÁR DEZSŐ,
a tiszántúli református egyházkerület püspöke.

Dr. Baltazár Dezső (1871-1936) református püspök egyházi és közéleti munkásságával jelentősen hozzájárult a XX. század első évtizedeiben *Hajdúböszörmény, Debrecen* és a térség fejlődéséhez. *Amerikai* kapcsolatai révén szerzett támogatásokból és adományokból *Hajdúböszörményben* és *Nyíregyházán* megépülhetett a fiú és a leány *Kálvineum* épülete, melyben otthonra lelhetek özvegyek és árvák. Életére és munkájára mindig is jellemző volt az elesettek, a rászorulóknak segítése és a közösségek szervezése.

Dr. Baltazár Dezső a Horthy-rendszer társadalmi, politikai életében liberális, míg teológiában ortodox álláspontot képviselt. Következésként kiállt az antiszemitizmus ellen, 1923-ban az *Erzsébetvárosi Demokrata Kör* vacsorájára volt hivatalos *Stern Samuval* együtt, ahonnan elkésett, így túlélte az ellenük forralt merényletet. 1924–1925-ben gyűjtőúton járt az *Amerikai Egyesült Államokban* a debreceni kollégium érdekében. Rengeteg cikke és tanulmánya is megjelent öregbítve munkásságát.

Az életmű nemzeti értékévé nyilvánítása a *Hajdúböszörményi Települési Értéktárba* való megtisztelő felvétellel történt meg a püspök máig becsülendő munkásságához méltó módon.

A HAJDÚBÖSZÖRMÉNY FŐTERÉT ÉKESÍTŐ BOCSKAI ISTVÁN SZOBOR

Bocskai István alakját a róla elnevezett tér közepén tekinthetitek meg az érdeklődők.
Holló Barnabás remek, időtálló alkotását 1907. június 2-án avatták fel.

A Bocskai szobor egy kétalakos kompozíció, amely a csaknem 4 hektáros Főtér mértani középpontjában helyezkedik el.

A lépcsőzetesen magas posztamensen másfélszeres életnagyságúak az alakok. Fent Bocskai István erdélyi fejedelem kinyújtott kezében a kiváltságlevelet láthatjuk, míg lent a leengedett zászlót tartó, szemét a fejedelemre szegező hajdú vitéz figurája ábrázolódik. A Főtér és a szobrot is 2014-ben újították fel. Az alkotást a tér felújításakor Bíró Lajos és Török József restaurálta.

A Hajdúszoboszló Város arculatát meghatározó Bocskai szobor' a Hajdúszoboszlói Települési Értéktárba történő megtisztelő beemeléssel vált nemzeti értéké.

BOCSKAI GYÓGYVÍZ

A hajdúböszörményi Bocskai Gyógyfürdő Debrecentől 20 kilométerre található. Az egész évben üzemelő komplexum teljes körű szolgáltatást nyújt a gyógyulni és kikapcsolódni vágyóknak.

A Bocskai Gyógyfürdő fedett fürdője mintegy 1000 m²-en várja a pihenni és gyógyulni vágyókat. Egy gyermekmedence, három gyógymedence, egy gyógytorna- és egy szauna merülőmedence áll a fürdőzők rendelkezésére. Továbbá szauna, gőzkamra, sőt rendszeres szauna programok várják a testi-lelki megújulásra és a természetes felfrissülésre vágyókat. A fedett fürdőhöz egy kültéri gyógymedence is tartozik.

A gyógyfürdő szomszédságában szezonális jelleggel működő, a kor igényeinek megfelelő színvonalú uszoda található. A feszített víztükrű úszómedence kiválóan alkalmas versenyek rendezésére, a tanmedence pedig az úszás elsajátításának lehetőségét kínálja.

A Hajdúböszörményben fúrt hévíz kút vizét 2003 decemberében gyógyvízzé minősítették. A gyógyászati kezelések 2005. július 1-től kezdődtek meg.

A beutalóval érkező betegek részére a társadalombiztosító támogatja a kezeléseket. Egyes kezelések természetesen orvosi rendelvény nélkül is igénybe vehetők teljes térítési díj ellenében.

A Bocskai Gyógyvíz jodidos, bromidos, fluoridos, nátriumkloridos összetétele kiválóan alkalmas reumatikus, ízületi bántalmak, nőgyógyászati és pajzsmirigy problémák kezelésére.

**A BOCSKAI GYÓGYVÍZ A HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR
MEGBECSÜLT ELEMÉKÉNT VÁLT NEMZETI ÉRTÉKKÉ.**